

Освіта. Інтелігентність. Культура.

НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ

**КОНЦЕПЦІЯ,
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ
ТА СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ РАЗВИТКУ
ФАКУЛЬТЕТУ «РЕФЕРЕНТ-ПЕРЕКЛАДАЧ»
до 2035 года**

**Затверджено
на засіданні вченої Ради НУА
28.01.2019, протокол 6**

Харків – 2019

Одним із провідних факультетів від початку існування «НУА» за своїм кадровим складом, чисельністю студентського контингенту (який, на жаль, останнім часом трохи зменшився через демографічні проблеми) та іншими параметрами, є **факультет «Референт-перекладач»**, що забезпечує підготовку за спеціальністю «Переклад».

Майбутніх перекладачів готують кафедри теорії та практики перекладу, німецької та романської філології, інформаційних технологій та математики, філософії та гуманітарних дисциплін, українознавства, фізичного виховання та спорту, усю організаційну діяльність факультету здійснює деканат, який постійно взаємодіє з іншими структурними підрозділами та службами закладу освіти. відділ та центр інформаційно-технічного забезпечення, центр науково-гуманітарної інформації, лабораторія планування кар'єри та ін.).

Аналіз кар'єрного зростання випускників факультету та їх адаптації на робочих місцях, який щороку проводить лабораторія планування кар'єри, свідчить про те, що за останні п'ять років понад 78% випускників працюють безпосередньо за фахом, мають досить високі оцінки роботодавців та кар'єрне зростання. Загалом за час свого існування факультет підготував понад 800 фахівців.

На факультеті «Референт-перекладач» практикується запрошення так званих «гостьових професорів». Щороку закордонні викладачі та провідні фахівці України працюють з майбутніми перекладачами, наприклад, на факультеті викладали німецьку мову та країнознавство проф. Клаудія Віпке (Німеччина), лектор ДААД Тімо Янца (Німеччина), проектно-мовний асистент Армін Петер (Німеччина), французьку мову та країнознавство – директор школи м. Кольвіль П'єр Бассе (Франція), президент Асоціації «Ізба і Дача» Камій Дюайон (Франція).

Вагомий внесок і підвищення якості освіти у закладі освіти загалом та на факультеті «Референт-перекладач» зокрема має науково-дослідна робота студентів, високі показники якої відображаються в перемогах студентів. Щороку

студенти факультету беруть участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах, Всеукраїнському та регіональному конкурсах студентських наукових робіт.

В основу розвитку системи підготовки за спеціальністю «Філологія» («Переклад» включно) закладено принцип пріоритетності умов і можливостей тривалої та успішної професійної кар'єри як головного чинника ринкової вартості знань і кваліфікації, які здобуваються у виші.

Перспективна мета процесу навчання майбутнього фахівця – навчити його перетворювати здобуті в закладі вищої освіти фундаментальні та прикладні знання на професійні функції, самостійно створювати для себе гнучке робоче місце (у широкому розумінні цього слова) в умовах мінливої мовної глобалізації.

Ця мета може бути досягнута за рахунок утілення таких принципів, яких дотримуються в навчальному процесі:

- основу підготовки становить глибоке засвоєння теоретичних засад професійної діяльності перекладача;
- особливий акцент робиться на практично-прикладному аспекті викладання фундаментальних лінгвістичних і перекладацьких дисциплін;
- забезпечується поглиблене вивчення основ і принципів формування практичних методик перекладацької діяльності;
- послідовно реалізується практична спрямованість викладання загальноосвітніх дисциплін;
- забезпечується орієнтація на формування в студентів навичок безперервного навчання та самонавчання.

Для здійснення підготовки бакалаврів і магістрів за спеціальністю «Філологія» (спеціалізація «Переклад») характерною є така **особливість**: студентам пропонується два блоки дисциплін: перекладацькі («Вступ до перекладознавства», «Теорія і практика перекладу», «Актуальні питання перекладу», «Історія перекладу»), а також ряд практичних курсів («Науково-технічний переклад», «Юридичний переклад», «Економічний переклад», «Суспільно-політичний переклад», «Мистецький переклад», «Усний послідовний переклад» та ін.) та секретарсько-референтські («Комп'ютерне

діловодство», «Комп'ютерні технології та інформатика», «Інформаційні технології референта-перекладача», «Комп'ютерні технології багатовимірного аналізу даних», «Сучасні методи аналітичної обробки даних»). Завдяки такій системі підготовки студенти набувають компетенції використання сучасних інформаційних засобів у процесі перекладу, створення ділових паперів кількома мовами, що значно підвищує їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Одним із перспективних напрямків розвитку системи підготовки магістрів з перекладу в ХГУ «НУА» є впровадження й удосконалення системи варіативного навчання, тому що фахівець має бути підготовленим до практичної діяльності як перекладач, викладач, науковець.

Для вдосконалення магістерської підготовки за фахом «Переклад» заплановано такі заходи:

1. Проведення вступних іспитів до магістратури з іноземної мови на основі спеціальних тестів (подібних до зарубіжних аналогів TOEFL, IELTS, ZMP/ZOP, DALF).

2. Подальше поглиблення та методичне вдосконалення професійної підготовки та її практичного спрямування.

3. Розвиток принципу варіативності навчання: вибір галузі наукового дослідження; спеціалізації в галузі іноземної мови (іноземна мова, орієнтована на підготовку фахівців різних сфер діяльності); спеціалізації в галузі перекладу; у галузі методики викладання іноземної мови (у дошкільних закладах, у середній та вищій школі).

4. Наступні використання можливостей оптимізації навчальних планів і скорочення аудиторної зайнятості студентів, які надає система неперервної освіти.

5. Розширення географії «стажувального вікна» для магістрів 6-го курсу (Франція, Іспанія, Німеччина).

Місія факультету – здійснення освітньої, міжнародної, наукової й соціально-культурної діяльності в справі підготовки лінгвіста нового покоління, який володіє двома іноземними мовами та принципами їх функціонування щодо

різних сфер мовної комунікації; який має високий рівень загальної гуманітарної освіти; який ефективно використовує інформаційні технології; який володіє спеціалізованими навичками й уміннями в галузі ділової іноземної мови; який володіє методиками підвищення мовної компетенції (Франція, Іспанія, Німеччина).

Основними завданнями концепції факультету «Референт-перекладач» є:

- забезпечення наступності програм трирівневої системи навчання (бакалаврат – магістратура – аспірантура);
- вироблення механізму найоптимальнішого поєднання стратегії й тактики розвитку факультету;
- сприяння створенню достатніх кадрових, фінансових, організаційно-технічних і теоретико-методологічних передумов підготовки фахівців-учителів іноземних мов і спеціалістів-перекладачів;
- значне підвищення рівня мовної комунікативної компетентності професорсько-викладацького складу;
- сприяння розвитку науково-методичної діяльності викладачів і публікації наукової продукції міжнародного рівня;
- поліпшення іміджу факультету, що сприятиме збільшенню кількості абітурієнтів, а також позитивної реакції на діяльність факультету з боку громадськості.

Основними й пріоритетними напрямками роботи на факультеті до 2035 року є навчальна й навчально-методична, науково-дослідна, практична підготовка студентів, виховна та профорієнтаційна.

I. Навчальна та навчально-методична робота.

Ці види діяльності передбачають такі заходи:

- продовження підготовки за спеціальністю «Філологія» («Переклад» включно) із поглибленим вивченням інформаційно-комунікаційних технологій;
- забезпечення стабільного припливу якісних абітурієнтів (середній бал ЗНО не нижче 150 балів) при конкуренції на ринку освітніх послуг, що зростає;

- запровадження рейтингової системи оцінювання знань студентів;
- розширення використання в навчальному процесі незалежного контролю знань студентів із запрошенням випускників;
- перенесення центру тяжіння в індивідуальній роботі зі студентами на залучення кожного з них до самостійної науково-дослідної роботи, до участі в різноманітних конкурсах та проєктах в Україні та за кордоном, до виконання різних практичних проєктів у сфері освіти та перекладознавства;
- упровадження міжнародних стандартів викладання іноземних мов, що реалізуються таким чином: для бакалаврату – рівень B2 та повний курс LSP (професійна програма); для магістратури – рівень C1 першої іноземної мови; LSP (мова для спеціальних цілей) – для профільної магістратури; LAP (мова для академічних цілей), LSP – для науково-дослідної;
- оновлення та вдосконалення навчальних програм з усіх навчальних дисциплін для кожного року навчання відповідно до вимог;
- продовження підготовки з двох іноземних мов, що є однією з конкурентних переваг;
- адаптація програм навчальних дисциплін до європейського освітнього простору;
- сприяння розробці підручників з профільних дисциплін кафедр факультету принципово нової якості змісту, що відповідає моделі підготовки спеціаліста європейського освітнього простору;
- підтримка розробки й покращення навчально-методичної літератури для самостійної позааудиторної роботи студентів з використанням віртуально-тренінгових електронних технологій навчання та дистанційних курсів навчання з профільних дисциплін кафедр факультету на основі інформаційних і комунікаційних Інтернет-технологій;
- ефективно залучення до освітнього процесу всього розмаїття засобів інформатизації, як академічних, так і особистих, зокрема мобільних пристроїв, а також розширення можливостей швидкісного доступу до Інтернет із будь-якого навчального класу Академії;

- формування освітнього середовища на базі «хмарних» технологій, що забезпечить мобільність та актуальність освітніх ресурсів;
- упровадження до програми навчання основ програмування та алгоритмізації, ІТ-супроводу;
- підготовка пакету документів для отримання ліцензії на освітній рівень молодшого спеціаліста з референтської підготовки;
- посилення складової міждисциплінарних інтеграційних зв'язків при розробці та оновленні навчальних програм, залучення сучасних засобів ІКТ до вирішення спеціалізованих професійних завдань;
- розвиток сайту факультету, розміщення на ньому навчально-методичних матеріалів, що дозволяють здійснювати навчання за допомогою різного рівня комп'ютерних технологій;
- розвиток індивідуальних форм методичної роботи: наставництво, стажування, консультації, взаємовідвідування занять, самоосвіта;
- своєчасне проходження курсів підвищення кваліфікації та стажувань, що забезпечує професійне зростання викладачів;
- створення умов для академічної мобільності студентів, аспірантів і викладачів у закордонні заклади освіти, наукові центри та на підприємства;
- запрошення фахівців з інших закладів освіти;
- розвиток і зміцнення зв'язків факультету з базовими середніми навчальними закладами на основі реалізації спільних програм довготривалого співробітництва, доступу до інформаційних ресурсів факультету, спільної роботи на майданчику Українсько-німецького центру неперервної освіти, Французького інституту, Інституту Сервантеса.

II. Науково-дослідна робота.

Пріоритетною темою факультету визначити: **«Лінгвістичні дослідження як теоретичний фундамент підготовки спеціаліста, який відповідає сучасним світовим вимогам і стандартам»** з урахуванням науково-дослідних напрямків кафедр, а саме:

– «Формування комунікативного партнерства як інноваційної функції сучасної освіти в умовах мультимовного світового товариства» (кафедра німецької та романської філології).

– «Нові можливості підвищення конкурентоспроможності освітніх установ та шляхи їхньої оптимізації на базі всебічної інформатизації навчального процесу» (кафедра ІТМ).

– «Переклад як найважливіший засіб вторинної комунікації» (кафедра ТПП).

– «Літературознавчі та мовознавчі дослідження в контексті вищої школи» (кафедра українознавства).

– сприяння підвищенню наукової кваліфікації викладачів шляхом навчання в аспірантурі, стажування, написання дисертаційних досліджень, статей, активної участі в конференціях, семінарах;

– ініціювання вступу до заочної аспірантури викладачів кафедр;

– розширення участі науково-педагогічних кадрів факультету в загальноукраїнських і міжнародних наукових та освітніх проєктах і регулярне подання публікацій, пов'язаних із загальними напрямками досліджень кафедр;

– створення на кожній кафедрі наукової школи із перспективою подальшого визнання в Україні;

– залучення найкращих студентів факультету до участі в науково-дослідній роботі кафедр;

– розширення міжкафедральної, міжфакультетської тематики НДР з метою об'єднання ресурсів для спільних досліджень і виконання великих проєктів, що містять вирішення завдань різних наукових напрямів, зокрема й фундаментальних;

– видання колективних наукових монографій з актуальних філологічних і перекладацьких проблем, а саме: «Організація навчального процесу, що відповідає вимогам часу: лінгвістичний, методологічний, культурологічний аспекти»; «Програма освітньо-професійної підготовки перекладача на сучасному етапі»; «Міжнародна українознавча гра «Соняшник» у контексті українознавчої

підготовки школярів і позакласної роботи з ними: із досвіду роботи кафедри українознавства ХГУ «НУА» протягом 2010–2025 рр.»; «Теоретичні й методологічні засади системи формування інформаційно-комп'ютерних компетенцій студентів гуманітарних спеціальностей»;

- систематичне оприлюднення отриманих результатів наукових пошуків на сторінках провідних вітчизняних і зарубіжних наукових журналів, насамперед англомовних;

- забезпечення вільного доступу викладачів, аспірантів, співробітників і студентів факультету до світових паперових та електронних наукових видань, різних баз даних з гуманітарної освіти;

- проведення на регулярній основі науково-методологічних семінарів і науково-практичних конференцій, симпозіумів, круглих столів, на які планується запрошувати випускників факультету й провідних спеціалістів Харківської області із викладання іноземних мов;

- проведення щорічної студентської наукової конференції;

- залучення всіх магістрів та основної частини бакалаврів старших курсів до реальної наукової роботи;

- створення на всіх кафедрах факультету студентських наукових гуртків, забезпечення їх ефективного функціонування;

- розвиток наукових і ділових контактів із навчальними закладами України, а також зарубіжними вищими навчальними закладами та науковими установами освітнього профілю;

- залучення гостьових професорів і носіїв мови до викладання;

- участь у міжнародних освітніх і наукових програмах ЄС, зокрема програмах молодіжних студентських обмінів;

- розширення взаємодії з міжнародними науково-педагогічними спільнотами у сфері якості освіти;

- здійснення міжнародної діяльності в рамках договорів ХГУ «НУА» про співпрацю.

III. Практична підготовка студентів:

- розробка та впровадження в навчальний процес наскрізних програм практик, нових форм практичної підготовки студентів;
- створення на кафедрах банку даних про подальшу професійну кар'єру кожного випускника кафедри з урахуванням їхнього досвіду (коригувати програми навчальних дисциплін і практик студентів);
- підтримка та всебічний розвиток практики щодо рекомендації на роботу найкращих випускників факультету в разі наявності відповідних вакансій за місцем їхньої практики;
- формування системи взаємних зв'язків випускових кафедр і роботодавців-випускників факультету з метою забезпечення здобуття студентами професійних навичок під час проходження виробничих практик;
- забезпечення якісної практичної підготовки студентів уважати найважливішим критерієм під час оцінювання роботи завідувача кафедри та викладача – керівника практики.

IV. Виховна робота:

- розробка й постійне вдосконалення Концепції виховної роботи зі студентами протягом перебування їх у стінах університету;
- створення на факультеті іменних аудиторій видатних викладачів, які працювали на факультеті або є його вихованцями;
- сприяння в розвитку студентського самоврядування, надання допомоги студентам у вирішенні всіх питань щодо умов навчання, побуту в гуртожитках, працевлаштування, студентської творчості, спорту;
- розширення міжнародних зв'язків факультету з країнами (Англією, США, Німеччиною, Францією, Канадою, Ірландією, Іспанією, країнами Північної Африки та ін.), мови яких вивчаються на факультеті;
- у рамках тематики навчальних занять організувати відвідування культурних місць з подальшим їх обговоренням на заняттях з іноземних мов;
- збереження корпоративних і створення нових традицій факультету;
- розширення студентського інформаційного простору.

V. Профорієнтаційна робота:

- посилення профорієнтаційної й рекламної роботи факультету;
- проведення на факультеті Тижнів англійської, французької, німецької мов; Днів польської мови; Днів художньої літератури;
- створення клубу «ВНЗ – школа»;
- системна організація роботи базових кафедр на майданчиках таких середніх навчальних закладів: загальноосвітні школи 73, 62, 34, 119, 75 з поглибленим вивченням іноземних мов; районах Харківської та прилеглих областей;
- проведення акції «Кращий студент-профорієнтатор» та «Кращий викладач-профорієнтатор».